

אפידמיולוגיה של דמנציה

ד"ר ענת רוטשטיין

(arotstein@univ.haifa.ac.il)

מספר הקורס:

287.4226, (2 שש"ס, בחירה), ימי רביעי, 14:15-15:45

מטרות הקורס:

ראשית, נלמד מהי דמנציה וכיצד הוגדרה לראשונה. שנית, נבין כיצד מגדירים (במחקר אפידמיולוגי) מקרי דמנציה ונסקור מגמות בשעורי התחלואה והתמותה. שלישית, נעסוק בגורמי סיכון לדמנציה (נבדיל בין אלו הניתנים לשינוי ואלו שאינם ניתנים לשינוי) ובגורמים מגנים שנחקרו באופן אפידמיולוגי. רביעית, נבין כיצד גורם סיכון עלול להיות גם מופע מקדים של דמנציה ומהי סיבתיות הפוכה. לבסוף, נסכם ונאסוף המלצות להפחתת הסיכון לדמנציה. כל זאת, תוך השתתפות פעילה של הסטודנטים בקורס.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה, כולל במפגשי הזום (ניתן להחסיר עד שלושה מפגשים - מעבר לכך המשמעות הינה הפחתה של 20 נקודות מהציון הסופי)
2. הצגה אישית של מחקרים עדכניים בתחום של אפידמיולוגיה של דמנציה באמצעות שני מאמרים מדעיים העוסקים בגורמי סיכון לדמנציה.

הוראות להכנת ההצגה:

1. יש לבחור תאריך ונושא להצגה (מתוך הרשימה המופיעה בסילבוס) ולאשר מולי.
2. משך ההצגה - כחצי שעה.
3. במהלך ההצגה יש להתמקד בשני גורמי סיכון לדמנציה כפי שמובאים בשני מאמרים אקדמיים - מאמר אחד מהשניים יכול להיות מאמר סקירה או מטה אנליזה. אפשר להיעזר במאמרים קלאסיים מהסילבוס (אך לא במקום שני מאמרים עדכניים).
4. שימו לב! הצגה זו תהיה מבוססת על מאמרים מדעיים בלבד - על כל מאמר להיות באנגלית, מכתב-עת מצוין בדירוג Q1 ו/או עם אימפקט פקטור לשנת 2022 שהינו גבוה מ-5.
5. את שני המאמרים יש לאשר מולי, במייל אחד, עד שבוע לפני ההצגה שלכם (arotstein@univ.haifa.ac.il).
6. מעבר להצגת שני המאמרים הנבחרים, אתם נדרשים לאינטגרציה ביניהם (בניית גשר קונספטואלי). על ההצגה האינטגרטיבית לכלול גם סיכום, מסקנות, והמלצות מעשיות.

רשימות מקורות כללית:

Baumgart, M., Snyder, H. M., Carrillo, M. C., Fazio, S., Kim, H., & Johns, H. (2015). Summary of the evidence on modifiable risk factors for cognitive decline and dementia: a population-based perspective. *Alzheimer's & Dementia*, 11(6), 718-726.

Livingston, G., Huntley, J., Sommerlad, A., Ames, D., Ballard, C., Banerjee, S., ... & Mukadam, N. (2020). Dementia prevention, intervention, and care: 2020 report of the Lancet Commission. *The Lancet*, 396(10248), 413-446.

2022 Alzheimer's Disease Facts and Figures

<https://www.alz.org/media/documents/alzheimers-facts-and-figures.pdf>

***יתכנו שינויים בתוכנית הקורס.**

תוכנית השיעורים:

מספר שיעור ומיקום	תאריך	מקורות קלאסיים בנושא	נושא השיעור	שיעור
שיעור 1	18/10/2023	Alzheimer, A. (1907). <i>Über eine eigenartige Erkrankung der Hirnrinde. Allgemeine Zeitschrift für Psychiatrie und Psychisch-Gerichtliche Medizin</i> , 64, 146–148.	מהי דמנציה? כיצד התגלתה היסטורית?	1. הקדמה
שיעור 2	25/10/2023	DSM - American Psychiatric Association	מאפיינים של דמנציה, סיווג והתקדמות המחלה, וכיצד מגדירים מקרה של דמנציה באפידמיולוגיה?	2. מופע קליני והגדרה של חולה במחקר באפידמיולוגי?
שיעור 3 בזום	01/11/2023	Brookmeyer R., Johnson E., Ziegler-Graham K., Arrighi H.M. Forecasting the global burden of Alzheimer's disease , <i>Alzheimer's & Dementia: The Journal of the Alzheimer's Association</i> , 3 (3) (2007), pp. 186-191	האם השכיחות העתידית של דמנציה צפויה לעלות עקב העלייה בתוחלת החיים? וכיצד מתנהגת באוכלוסיות שונות?	3. נתוני שכיחות של דמנציה
שיעור 4	08/11/2023	Corrada M.M., Brookmeyer R., Berla u D., Paganini-Hill A., Kawas C.H. Prevalence of dementia after age 90: Results from the 90+ study <i>Neurology</i> , 71 (5) (2008), pp. 337-343 Jorm A.F., Jolley D. The incidence of dementia: A meta-analysis <i>Neurology</i> , 51 (3) (1998), pp. 728-733	מה הוא ההבדל בין היראות לשכיחות? וכיצד נתון זה מושפע מגורמים מגנים?	4. נתוני היראות של דמנציה
שיעור 5	15/11/2023	Deaths in the United States among persons with Alzheimer's disease (2010–2050) , <i>Alzheimer's & Dementia: The Journal of the Alzheimer's Association</i> , 10 (2) (2014), pp. e40-e46	מה אומרים הנתונים על תמותה ממחלות דמנציה?	5. מוות כתוצאה מדמנציה
שיעור 6	22/11/2023	Borenstein A.R., Mortimer J.A., Larson E.B. Population attributable fraction for incident dementia related to brain reserve, Alzheimer's disease, and vascular disease: Brain reserve is most important , <i>Alzheimer's & Dementia</i> , 10 (4 Suppl.) (2014), pp. P230-P231 Mortimer J.A., Borenstein A.R. Brain reserve is as important as Alzheimer's and vascular pathology in determining dementia status: The Nun Study , <i>Alzheimer's & Dementia</i> , 10 (4, Suppl.) (2014), pp. P230-P231	כיצד ניתן לזהות אנשים בסיכון לדמנציה? מהם גורמי סיכון? אילו מחקרים יכולים לזהות גורמי סיכון?	6. אפידמיולוגיה אנאליטית של דמנציה
שיעור 7 בזום	29/11/2023	Rubinsztein D.C., Easton D.F. Apolipoprotein E genetic variation and Alzheimer's disease. A meta-analysis , <i>Dementia and Geriatric</i>	גנטיקה, היסטוריה משפחתית, מין, גיל	7. גורמי סיכון שאינם ניתנים לשינוי וכיצד הם

		<i>Cognitive Disorders</i> , 10 (3) (1999), pp. 199-209		שונים מאלו הניתנים לשינוי
שיעור 8	06/12/2023	Kuh D., Benshlomo Y., Lynch J., Hallqvist J., Power C. Life course epidemiology , <i>Journal of Epidemiology and Community Health</i> , 57 (10) (2003), pp. 778-783	גורמי סיכון הקשורים להריון ולידה, גורמי סיכון הקשורים לתקופת הילדות	8. גורמי סיכון מוקדמים (הרצאות של תלמידים)
שיעור 9	13/12/2023	Hernan M.A., Alonso A., Logroscino G. Cigarette smoking and dementia: Potential selection bias in the elderly <i>Epidemiology</i> , 19 (3) (2008), pp. 448-450 Letenneur L. Risk of dementia and alcohol and wine consumption: A review of recent results <i>Biological Research</i> , 37 (2) (2004), pp. 189-193	הקשר בין עישון סיגריות וצריכת אלכוהול לדמנציה	9. גורמי סיכון נפוצים הניתנים לשינוי (הרצאות של תלמידים)
שיעור 10 בזום	20/12/2023	Ownby R.L., Crocco E., Acevedo A., John V., Loewenstein D. Depression and risk for Alzheimer disease: Systematic review, meta-analysis, and meta-regression analysis <i>Archives of General Psychiatry</i> , 63 (5) (2006), pp. 530-538	דיכאון, שניים בחוש הריח, תלונות על אבדן זיכרון. הפרעת קשב וריכוז ודמנציה. המקרה של השמנת יתר ודמנציה.	10. גורם סיכון או מופע מוקדם של פתולוגיה?
שיעור 11	27/12/2023	Norton S., Matthews F.E., Barnes D. E., Yaffe K., Brayne C. Potential for primary prevention of Alzheimer's disease: An analysis of population-based data <i>Lancet Neurology</i> , 13 (8) (2014), pp. 788-794	מחלות רקע כגון סכרת, יתר לחץ דם, השמנת יתר	11. גורמי סיכון ניתנים לשינוי (הרצאות של תלמידים)
שיעור 12	03/01/2024	Rotstein, A., Kodosh, A., Goldberg, Y., Reichenberg, A., & Levine, S. Z. (2022). Serum folate deficiency and the risks of dementia and all-cause mortality: a national study of old age. <i>Evidence-Based Mental Health</i> , 25(2), 63-68.	תזונה ופעילות גופנית	12. גורמי סיכון ניתנים לשינוי (הרצאות של תלמידים)
שיעור 13	10/01/2024	Bennett D.A., Schneider J.A., Tang Y., Arnold S.E., Wilson R.S. The effect of social networks on the relation between Alzheimer's disease pathology and level of cognitive function in old people: A longitudinal cohort study <i>Lancet Neurology</i> , 5 (5) (2006), pp. 406-412	פעילות קוגניטיבית ואינטראקציות חברתיות בנוסף: סיכום של החומר הנלמד והמלצות להפחתת הסיכון לדמנציה	13. גורמים מגנים (הרצאות של תלמידים) וסיכום והמלצות